

Till riksdagens social- och hälsovårdsutskott

StV@eduskunta.fi

Ärende: Svenska Finlands folktings utlåtande till riksdagens social- och hälsovårdsutskott om RP 16/2018 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kundens valfrihet inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den

Hänvisning: Utskottets begäran om skriftligt utlåtande till sitt sammanträde 4.7.2018

UTLÅTANDE

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott har bett om ett skriftligt utlåtande med temat språkliga rättigheter. I enlighet med sitt lagstadgade uppdrag tar Svenska Finlands folkting (Folktinget) ställning endast till aspekter som gäller den svenskspråkiga befolkningen.

Folktinget tar i det följande ställning till de ändringar som regeringen föreslår i sitt genmäle till riksdagens social- och hälsovårdsutskott (daterat 18.6.2018) med anledning av grundlagsutskottets utlåtande GrUU 15/2018 rd samt övriga sakkunnigutlåtanden. I övrigt hänvisar Folktinget till sitt utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet 7.5.2018 gällande förslaget till valfrihetslag.

41 § i valfrihetslagen om språket för tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt personlig budget

Enligt regeringens förslag till 41 § (RP 16/2018 rd) ska landskapet *så långt möjligt* se till att tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt en personlig budget finns tillgängliga inom landskapet på landskapets språk, så att kundens valfrihet förverkligas i fråga om dessa tjänster.

Riksdagens grundlagsutskott konstaterade i sitt utlåtande (GrUU 15/2018 rd) att bestämmelsen om landskapets skyldighet att främja de språkliga rättigheterna behövs, men den bestämmelsen är löst formulerad. Enligt grundlagsutskottet *”måste uttrycket ’så långt möjligt’ strykas ur bestämmelsen. Alternativt måste bestämmelsens förpliktande karaktär stärkas på något annat sätt. En sådan ändring är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.”*

Regeringen har i sitt genmäle föreslagit att bestämmelsen ändras enligt följande:

Landskapet ska ~~så långt möjligt se till~~ främja att tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt en personlig budget finns tillgängliga inom landskapet på landskapets språk, så att kundens valfrihet förverkligas i fråga om dessa tjänster.

Folktinget ifrågasätter huruvida regeringens förslag på ändring av 41 § 1 mom. överensstämmer med det krav som grundlagsutskottet ställde i sitt utlåtande. Grundlagsutskottet förutsätter att bestämmelsens förpliktande karaktär stärks, till exempel genom att stryka uttrycket *så långt möjligt*. Ordet *främja* kan anses vara vagt och inte särskilt förpliktande.

Landskapet bör ges en skyldighet att säkerställa att tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt personlig budget i tillräcklig utsträckning finns tillgängliga inom landskapet på landskapets språk, så att kundens valfrihet, språkliga rättigheter och faktiska jämlikhet förverkligas i fråga om dessa tjänster. För att bestämmelsen bättre ska motsvara grundlagsutskottets krav på ändringar i 41 § 1 mom., föreslår vi följande formulering:

Landskapet ska ~~så långt möjligt se till~~ säkerställa att tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt en personlig budget finns tillgängliga inom landskapet på landskapets språk, så att kundens valfrihet förverkligas i fråga om dessa tjänster.

Övriga bestämmelser

Regeringen har i sitt genmäle även föreslagit ändringar i 42 § och 3 § i valfrihetslagen. Till 42 § föreslås ett tillägg om att landskapen kan ställa villkor på tjänsteproducenterna gällande säkerställandet av de språkliga rättigheterna. I 3 §, som handlar om förhållandet till annan lagstiftning, föreslår regeringen en hänvisning till lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) i sin helhet, istället för den tidigare hänvisningen till två av lagens paragrafer. Folktinget understöder ändringarna.

Sammanfattningsvis

Sammanfattningsvis konstaterar Folktinget att bestämmelsen i 41 § 1 mom. bör stärkas i enlighet med grundlagsutskottets krav och formuleras enligt följande:

Landskapet ska säkerställa att tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt en personlig budget finns tillgängliga inom landskapet på landskapets språk, så att kundens valfrihet förverkligas i fråga om dessa tjänster.

Helsingfors den 3 juli 2018

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Thomas Blomqvist
folktingsordförande

Markus Österlund
folktingssekreterare

Johanna Lindholm
sakkunnig i social- och hälsovårdsfrågor

Suomenkielinen yhteenveto

Hallituksen esityksessä (HE 16/2018 vp) ehdotetun 41 §:n perusteella maakunnan on *mahdollisuuksien mukaan* huolehdittava siitä, että asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavia palveluja on saatavilla maakunnan alueella maakunnan kielillä siten, että asiakkaan valinnanvapaus mainituissa palveluissa toteutuu.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 15/2018 vp) katsonut, että säännös on muotoiltu ongelmallisen väljästi. Perustuslakivaliokunnan mukaan ”*säännöksestä tulee ... poistaa ilmaisu ’mahdollisuuksien mukaan’ tai sen velvoittavuutta muuten lisätä. Tällainen muutos on edellytys sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.*”

Hallitus on 18.6.2018 annetussa vastineessaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ehdottanut säännökseen seuraavaa muutosta:

Maakunnan on ~~mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä~~ edistettävä sitä, että asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavia palveluja on saatavilla maakunnan alueella maakunnan kielillä siten, että asiakkaan valinnanvapaus mainituissa palveluissa toteutuu.

Folktingetin näkemyksen mukaan käsite *edistää* ei ole riittävän velvoittava. Folktinget kyseenalaistaa vahvasti, täyttääkö muutosehdotus perustuslakivaliokunnan vaatimuksen, ja ehdottaa hallituksen muutosehdotuksen sijaan seuraavaa muutosta:

Maakunnan on ~~mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä~~ varmistettava, että asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavia palveluja on saatavilla maakunnan alueella maakunnan kielillä siten, että asiakkaan valinnanvapaus mainituissa palveluissa toteutuu.